

PROJEKAT KOMPLEKSA NACIONALNE KONCERTNE DVORANE U RIGI**PROJECT OF THE NATIONAL CONCERT HALL COMPLEX IN RIGA**Bojan Kujundžić, *Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad***Oblast – ARHITEKTURA**

Kratak sadržaj – *Kultura svakog naroda bazira se na temeljima izgrađenih od strane isprepletanih aspekata svakodnevnog života kao što su muzika, ples i društveno nasleđe. Regionalni centri, koji su od velikog značaja, trebaju da se pobrinu da pod jednim krovom obuhvate sve ove različite celine kako bi se stara umetnost sačuvala a nova razvijala u skladu sa vremenom. Projekat Nacionalne koncertne dvorane u Rigi predstavlja mesto u sklopu kojeg će se zadovoljiti sve potrebe i zahtevi stanovnika odnosno njenih korisnika. Izgradnjom ovakvog kompleksa rešena su pitanja očuvanja vrednih kulturnih nasleđa dok je istovremeno utaban put za nova dela u svetu muzike, plesa i glume. Savremeni trendovi i principi na osnovu kojih je bazirano istraživanje direktno su primenjeni na kompleks što će biti reflektovano na društvo i svet kulture.*

Ključne reči: *Koncertna dvorana, kulturni centar, savremena arhitektura*

Abstract – *The culture of each nation is based on foundations built by intertwined aspects of daily life such as music, dance and social heritage. Regional centers, which are of great importance, should make sure that they cover all these different entities under one roof in order to preserve the old art and develop a new one. The project of the National Concert Hall in Riga is a place where all the needs and requirements of the residents and its users will be met. The construction of this complex solved the issues of preserving valuable cultural heritage while paving the way for new works in the world of music, dance and acting. Contemporary trends and principles that underpin the research have been directly applied to the complex, which will be reflected in society and the world of culture.*

Key words: *Concert hall, cultural centre, contemporary architecture*

1. UVOD

Istorija naroda direktno je projektovana na objekte kulture koje predstavljaju u tom trenutku simbol jednog društva. Mnoge tipologije kulturnih objekata su se upravo izrodile iz potrebe društva da napredak jedne zajednice, kako unutar države tako i šire, bude prihvaćen.

NAPOMENA:

Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bila dr Jelena Atanacković-Jeličić.

Ukoliko sagledamo ponašanje, svakodnevno kretanje kao i potrebe savremenog čoveka, uočavamo patern koji možemo da primenimo na samu arhitekturu. Objekti hibridi ili kompleksi više objekata grupisani na jednu manju površinu predstavljaju sliku moderne arhitekture 21. veka.

Sve veći broj objekata i kompleksa stavlja akcenat na multifunkcionalnosti, time zadovoljavajući veći broj korisnika. Kako bi na što bolji način razumeli sam projekat, u okviru rada gradativno su obrazložene različite, tematski nezavisne, celine koje pojedinačno utiču na tok razvoja kompleksa koncertne dvorane.

2. LOKACIJA

Riga (let. Rīga) je glavni grad države Letonije kao i Baltičke regije. Predstavlja politički, kulturni, industrijski kao i ekonomski centar Baltičkih zemalja koje čine Litvanija, Estonija i Letonija. Grad je pozicioniran na ušću značajne regionalne reke Daugave, u samom središtu države gde se spajaju istorijske pokrajine Letonije.

Petersala-Andrejsala (let. Pētersala-Andrejsala) distrikt predstavlja jedan od 58 distrikta grada Rige. Izabrani distrikt, odnosno obuhvat u okviru kojeg je planirana izgradnja idejnog projekta kompleksa Nacionalne koncertne dvorane, izdvaja se po istorijskoj šarenolikosti i neprocenjivoj arhitektonskoj vrednosti.

U okviru *slike 1* možemo da uočimo postojeće betonsko poluostrvo, podignuto od strane ljudi kako bi služilo kao pristanište za brodove. Nekada su se brodovi puni robe upravo ovde sidrili, dok se danas mogu videti isključivo turistički trajekti.

Slika 1. Situacioni prikaz obuhvata

3. KONCEPTUALNO REŠENJE

Arhitektonska forma idejnog rešenja Nacionalne koncertne dvorane u Rigi inspirisana je organskim oblicima koji vode poreklo iz njene neposredne blizine. Glavna inspiracija za konceptualno rešenje eksterijera samog kompleksa je upravo bila vodena površina reke Daugava.

Koristeći prirodne forme, objekat će predstavljati kontinuitet jedne prirodne sredine.

Slika 2. Arhitektonski oblik objekta u formi talasa

Zahvaljujući longitudinalnoj betonskoj palubi stvoreno je savršeno okruženje za kreiranje ovakve valovite strukture, koja će imitirati talase na samom poluostrvu, sakrivajući sve svoje sadržaje pod jednim krovom. Ukoliko bi posmatrali ovaj kompleks iz daljine, njeni nepravilnim organski oblici se utapaju sa sredinom.

Suptilni oblik kompleksa poštuje panoramu starog grada sa istorijskim objektima koji je za stanovnike Rige jedan od glavnih parametara prilikom uvođenja savremenih celina blizu gradskog jezgra.

Oblik strukture podseća na jedinstven izgled letonskih pejzaža koji su prepuni niskih valovitih polja isprepletanim močvarama, jezerima kao i morskom obalom. Na ovaj način, glavni cilj kompleksa jeste da poveže korisnike, njen sadržaj sa prirodom.

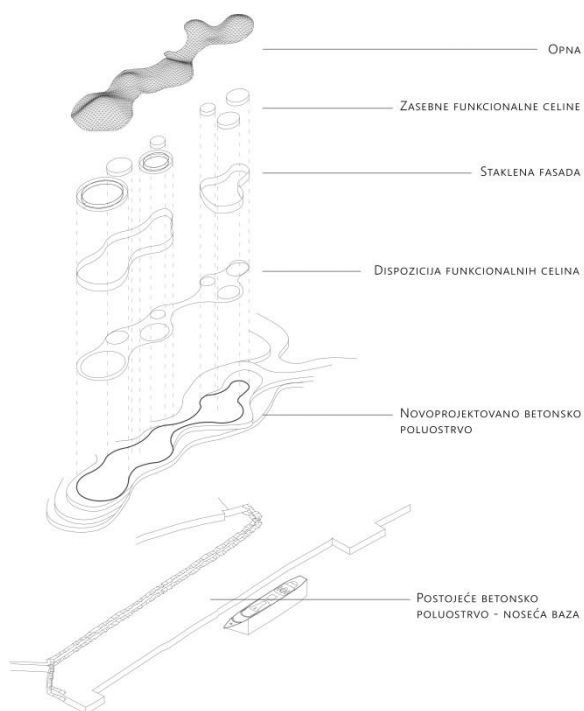
Slika 3. Kompletan izgled kompleksa koncertne dvorane

4. RASLOJAVANJE KOMPLEKSA KONCERTNE DVORANE

Ukoliko posmatramo širu sliku projekta koncertne dvorane, možemo primetiti slojevitost na čemu se bazira čitavo rešenje kulturnog objekta. Postojeće betonsko poluostrvo isprepletano je novim, krivudavim nivoima i putanjama koje čine novu bazu za buduće objekte. Individualni objekti grupisani su u dve zone: 1. prostor za koncerte i probe; 2. zona za odmor i socijalizaciju

Kako bi kompleks Nacionalne koncertne dvorane bio kompletiran, bilo je potrebno napraviti mrežu foajea i koridora koji će dodatno učvrstiti vezu ovih nezavisnih funkcionalnih celina. Iako se koridori svrstavaju u delove kompleksa sekundarne kategorije, posebna pažnja usmerena je prilikom njihovog osmišljavanja. Step en osvetljenosti, otvorenost, njeno dimenzionisanje na

osnovu kapaciteta samo su neki od uslova koje je bilo neophodno ispoštovati.

Slika 4. Raslojavanje kompleksa Nacionalne koncertne dvorane

5. ZONIRANJE

Samo konceptualno rešenje je već definisalo glavne parametre po kojima će se voditi samo pozicioniranje budućih funkcionalnih celina u okviru objekta. Glavna ideja je da se sadržaji pozicioniraju u okviru poluostrva tako da međusobno budu umreženi i pristupačni a pritom da ispunjavaju sve potrebne kriterijume koje ove funkcije zahtevaju.

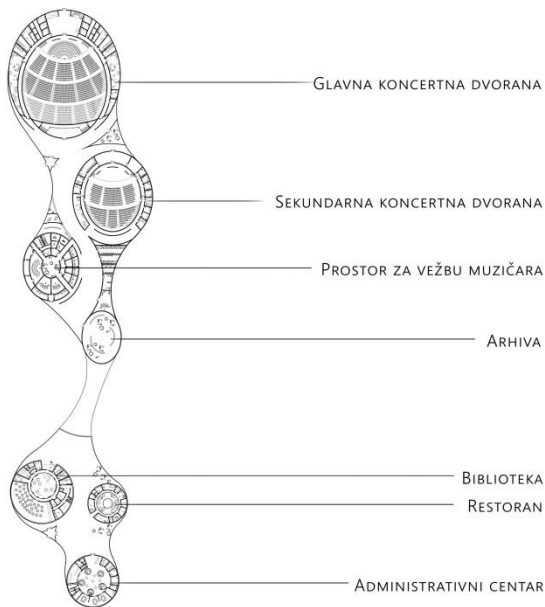
Kompleks je podeljen na dve zone u čijem sastavu se nalaze različite funkcionalne celine. Primarna i sekundarna koncertna dvorana bila su dva glavna objekta za koje je bilo potrebno naći adekvatno mesto na relativno uskoj a izduženoj lokaciji.

Kapaciteti koje je potrebno ispuniti za oba objekta jeste 1.500 posetioca za veliku dvoranu odnosno 500 posetioca za manju koncertnu dvoranu.

Obe celine je bilo potrebno tako pozicionirati da posetioci ali i radnici imaju nezavistan i neometan pristup. U okviru dvorana bilo je potrebno predvideti dodatni prostor kao i prateće prostorije za hor i orkestar.

Objekat koji treba da obezbedi prostorije za vežbanje orkestra kao i studio za muzičare pozicioniran je nedaleko od koncertnih sala. Zajedno sa koncertnim dvoranama čini prvu nezavisnu celinu kompleksa Nacionalne koncertne dvorane.

U okviru druge zone, nalazi se administracija, restoran kao i odeljak biblioteke.

Slika 5. Zoniranje objekta koncertne dvorane prikazano kroz osnovu prizemlja

6. POVEZIVANJE SA VODENOM POVRŠINOM

Akcent na oživljavanju promenade poluostrva i njene obalske zone u okviru idejnog rešenja projekta Nacionalne koncertne dvorane, bila je jedna od glavnih aduta projekta. Transformacija i aktiviranje obalske zone reke Daugava u okviru posmatranog prostora rađena je po uzoru na sugestije stručne javnosti koja ima za cilj da otvori obale reke i omogući bolji pristup stanovništvu vodenoj površini.

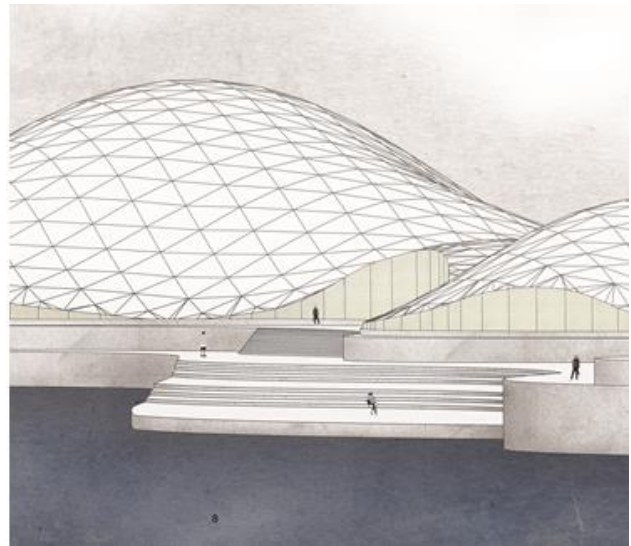
Samo betonsko poluostrvo oblikovano je u skladu sa novoprojektovanim kompleksom koncertne dvorane. Zahvaljujući mreži kaskada i razlici u nivoima povećana je atraktivnost same promenade koncertne dvorane. Jasna povezanost između kompleksa kao i parternog uređenja i njenog oblikovanja može da se uoči na situacionom planu (Slika 6).

Slika 6. Situacioni prikaz

Glavni korisnici koji će imati pristup kaskadnoj uređenoj obalskoj zoni koncertne dvorane biće svakako stanovnici grada kao i njeni posetioци. S obzirom da je prvobitna funkcija ovog područja bila luka, omogućeno je u okviru idejnog rešenja da se manje plovne jedinice usidre na samoj obali poluostrva. Posetiocima koji dođu u posetu

ovom kompleksu brodom, omogućen je pristup promenadi uz pomoć mreže stepenišnih pravaca koje dozvoljavaju prevazilaženje različitih kota terena.

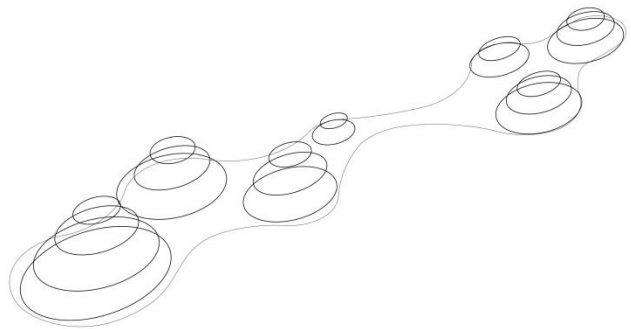
Slika 7. Kaskade koje povezuju posetioce sa vodenom površinom

7. KONSTRUKTIVNI SISTEM I OPNA

Ideja je bila da se pomoću krovne konstrukcije dobije ta besprekorna fluidnost koja se nalazi u prirodi. Zahvaljujući kontinuitetu talasa i organskih formi koje dobijamo iz njih, sakrivaju se funkcije koje se nalaze ispod površine krovne konstrukcije.

Kako bi se postigao konačan proizvod bilo je potrebno objединiti dva sistema koja bi bila u međusobnom isprepletenu. Armirano-betonski objekti i prateći potporni elementi čine prvi sistem koji se izrađuje u prvom koraku izgradnje. U okviru površine namenjene za kompleks Nacionalne koncertne dvorane nalaziće se sedam nezavisnih objekata.

Sam raspored, volumen i kapacitet definisala je funkcija koju će svaka od ovih posebnih jedinica udomiti. Primarne funkcije poput koncertnih sala kao i sala za probu pozicionirane su na sam kraj poluostrva i uživaju najbolji pogled. Kružne osnove su proistekle iz koncepta koji se bazira na prirodnim formama. Ekspanzija u građevinskoj industriji primorala je stručnjake da vremenom usavrše alate kojim će se izgradnja ovakvih objekata dovesti do savršenstva, uz veliku uštedu vremena kao i ekonomske isplativosti.

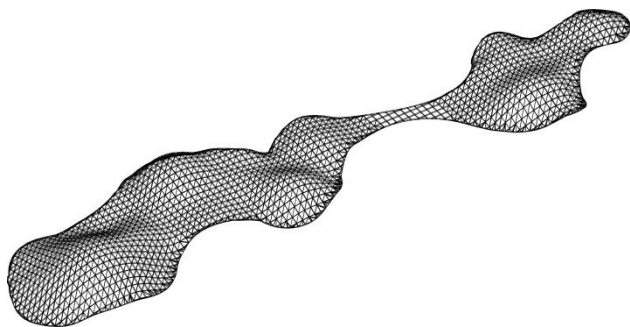

Slika 8. Volumeni pojedinačnih objekata u sklopu kompleksa

Druga faza konstruktivnih radova obuhvata čeličnu prostornu rešetku koja svojom celom površinom pokriva sav sadržaj i strukture a oslanjajući se samo u određenim tačkama na armirano-betonske elemente. Zahvaljujući kombinaciji prostorne rešetke i armirano-betonskih elemenata postignuta je željena otvorenost prostora sa unutrašnje strane.

Koncertne dvorane, foajei ostali su rasterećeni od suvišnih elemenata koji bi kvarili vizure i remetile kompoziciju. Završna obloga za idejno rešenje krovne konstrukcije Nacionalne koncertne dvorane Riga, potrebno je da bude sposobna da se prilagodi organskoj formi a pritom da bude estetki jednostavna i neupadljiva. Armirani beton od staklenih vlakana kao i poliester ojačan staklenim vlaknima, zbog visokog procenta plastičnosti, u stanju su da isprate nepravilan i izlomljen oblik krovne površine.

Elementi koji se dobiju uz pomoć betona i staklenih vlakana veoma su otporni na mehaničke sile. Takođe, kao finalan produkt, možemo dobiti veoma tanke elemente, koji su za završnu obradu fasade ili krova veoma poželjni.

Slika 9. Prostorna čelična rešetka sa odgovarajućom opnom

8. ZAKLJUČAK

Projekat kompleksa Nacionalne koncertne dvorane u Rigi predstavlja rezultat istraživačkog procesa u okviru kojeg spadaju različiti faktori koji u većoj ili manjoj meri doprinose ovom projektu.

Projektom jasno je definisana bila lokacija koju je bilo neophodno istražiti. Prednosti i mane lokacije iskoristili smo prilikom procesa projektovanja koncertne dvorane, kako bi:

1. unapredili samu priobalnu zonu i aktivirali ovaj deo Petersala-Andrejsala distrikta,
2. posetiocima i građanima Rige dali prostor koje će biti stecište umetnika i onih koji uživaju u njihovim delima.

Moderno doba je otvorilo svoja vrata unikatnoj i smeloj arhitekturi koja svojim oblikovanjem odskače od svog okruženja i unosi novi život, brišući tako decenijsku uspavanost u svetu arhitekture i građevinarstva. Razvoj tehnologije je doneo nove materijale, nove konstruktivne sisteme koji postižu do sada neviđene oblike, omogućavajući strukturi da se u sve tri ose pruži.

Projektanti treba da budu svesni činjenice da savremena arhitektura treba da se bazira na multifunkcionalnost, na poštovanju lokaliteta i njenih različitosti.

Takođe, sam objekat treba da bude proizvod nečega što je poznato odnosno karakteristično za neki kraj isprepletan simbolikom koja je u direktnom kontaktu sa budućom funkcijom objekta.

Ne postoji veće zadovoljstvo od onog kada korisnici punim plućima uživaju i koriste objekat na onaj način na koji je upravo sam arhitekta zamislio.

9. LITERATURA

- [1] Viola Olga King (2012.) Latvia's Unique Path Toward Independence: The Challenges associated With the Transition From a Soviet Republic to an Independent State, International Social Science Review Vol. 87, No. 3/4 str. 127-154
- [2] <https://www.cruisemapper.com/ports/riga-port-53>
- [3] <https://en.wikipedia.org/wiki/Fiberglass>
- [4] https://web.itu.edu.tr/haluk/steel/steel_structural_systems.pdf

Kratka biografija:

Bojan Kujundžić rođen je u Subotici 1995. godine.

Osnovne akademske studije završava 2018. godine na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu. Master rad brani 2020. u okviru istog, prethodno pomenutog fakulteta, iz oblasti Arhitektura (naučna disciplina: Arhitektonsko projektovanje).

Kontakt: bojanbkkb@gmail.com